

PROGRAM PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZY SZKOŁY

Szkoła Podstawowa nr 5 w Raciborzu

ul. Bojanowska 5-7
47-400 Racibórz

rok szkolny 2026/2027

Opracowano na podstawie ustawy Prawo oświatowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.),
podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027
oraz Statutu Szkoły Podstawowej nr 5 w Raciborzu

Racibórz, 2026 r.

Spis treści

(Po otwarciu w programie Word kliknij prawym przyciskiem myszy w polu poniżej i wybierz „Aktualizuj pole”, aby wygenerować numery stron).

I. Wprowadzenie

Wychowanie to „wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży” (art. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe).

Program wychowawczo-profilaktyczny naszej szkoły oparty jest na koncepcji wychowania jako wspierania ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacnianym i uzupełnianym przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. Program ten ma na celu nie tylko wsparcie uczniów w prawidłowym rozwoju, ale także zapobieganie zachowaniom problemowym. Działania programu w systemowy sposób angażują wszystkich uczniów i ich rodziców oraz całe środowisko szkolne (kadrę pedagogiczną, pracowników administracji i obsługę szkoły) w obszarach wychowawczo-profilaktycznych.

Podstawowym celem działalności wychowawczej szkoły jest wychowanie jako proces, który odbywa się w każdym momencie życia dziecka. Jest to zadanie mające charakter integralny: dotyczy zarówno rodziny, jak i szkoły, która w swojej działalności musi uwzględniać wolę rodziców, ale także i państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania. Integralność ta powinna docierać do wszystkich stron osobowych, by rozwijać w wychowankach zdolność do integracji myśli, czynów, słów, dawać pełną wizję świata i osoby ludzkiej.

Działania podejmowane przez szkołę w procesie wychowawczo-profilaktycznym związane są z poznawaniem przez uczniów miejsc ważnych dla pamięci narodowej, z wykorzystaniem różnych form upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości, a także obchodami najważniejszych świąt narodowych i kultywowaniem symboli państwowych. Treści i działania profilaktyczne dostosowane są do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, i skierowane są do całej społeczności szkolnej: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zintegrowany ze Statutem Szkoły, wynika z założeń koncepcji pracy szkoły opracowanej na rok szkolny 2026/2027 oraz uwzględnia kierunki reformy systemu edukacji „Reforma26. Kompas Jutra”. Program powstał na bazie diagnozy środowiska szkolnego, dokonanej w formie ankiety kierowanej do uczniów, rodziców oraz nauczycieli dotyczących zapotrzebowania na tematykę i działania wychowawcze i profilaktyczne na rok szkolny 2026/2027.

II. Założenia programowe

Założenia dotyczące oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych w szkole:

- kształtowanie kompetencji międzykulturowych,
- przygotowanie uczniów do funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości, w tym w warunkach dynamicznego rozwoju technologii i sztucznej inteligencji,
- uczenie dzieci samodzielności, twórczego myślenia i działania, skutecznego komunikowania się, współdziałania w zespole, a także motywacji do poszukiwania nowych rozwiązań, dyskusowania na interesujące ich tematy, wymieniania się własnymi doświadczeniami z innymi, wyszukiwania potrzebnych im informacji, porządkowania ich oraz rozwiązywania problemów,
- kształtowanie rozwoju osobowego i społecznego dzieci i młodzieży, zdrowia fizycznego i psychicznego jako jednego z czynników umożliwiających rozwój wytrwałości w realizacji stawianych sobie celów,
- zachęcanie uczniów do uznania uczenia się za czynność nagradzającą, umożliwiającą samorealizację, dostarczającą osobistej satysfakcji i wzbogacającą ich życie,

- kształtowanie kompetencji społecznych i obywatelskich poprzez propagowanie idei wolontariatu.

III. Obowiązujące akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. (art. 48, 53, 54, 70, 72).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.), w tym art. 1 pkt 3, art. 4 ust. 24, art. 5, art. 26, art. 43, art. 84 ust. 1–3 i ust. 5.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity z późn. zm.).
- Statut Szkoły Podstawowej nr 5 w Raciborzu wraz z regulaminami.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (art. 6).
- Konwencja o Prawach Dziecka.
- Europejska Karta Praw Człowieka.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 6 marca 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. z 2025 r. poz. 378) – wprowadzające przedmiot edukacja zdrowotna oraz edukacja obywatelska.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 8 lipca 2026 r. zmieniające podstawę programową przedmiotu edukacja zdrowotna – nadające temu przedmiotowi status obowiązkowego w klasach IV–VIII szkoły podstawowej od 1 września 2026 r. oraz rozszerzające zakres treści programowych (m.in. o zdrowie psychiczne, społeczne, środowiskowe oraz profilaktykę uzależnień od internetu).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jednolity z późn. zm.), z uwzględnieniem regulacji dotyczących papierosów elektronicznych i nowatorskich wyrobów tytoniowych.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity z późn. zm.), z uwzględnieniem przepisów dotyczących profilaktyki uzależnień behawioralnych.

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym w zakresie dotyczącym profilaktyki uzależnień behawioralnych (hazard, uzależnienia cyfrowe).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027, ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej w dniu 26 maja 2026 r., stanowiące rozwinięcie założeń programu „Reforma26. Kompas Jutra”.

IV. Najważniejsze cele oraz zadania wychowania i profilaktyki

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027

Minister Edukacji Narodowej ustalił 26 maja 2026 r. osiem kierunków realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027. Wyznaczone priorytety stanowią spójne rozwinięcie założeń reformy systemu edukacji „Reforma26. Kompas Jutra” i mają na celu wspieranie szkół w tworzeniu środowiska edukacyjnego, które jednocześnie stawia uczniom wymagania, wspiera ich rozwój i zapewnia bezpieczeństwo. Poniższe kierunki stanowią podstawę do formułowania celów i zadań niniejszego programu:

- ✓ Wspieranie przedszkoli i szkół we wdrażaniu zmian wynikających z Reformy26. Kompas Jutra, ukierunkowanych na tworzenie szkoły wymagającej, wspierającej i przyjaznej rozwojowi ucznia.
- ✓ Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.
- ✓ Edukacja zdrowotna w szkole – promowanie zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej oraz przygotowanie uczniów do odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych i udzielania pierwszej pomocy.
- ✓ Promowanie higieny cyfrowej i aktywności off-line. Rozwijanie umiejętności bezpiecznego poruszania się w sieci i krytycznego myślenia, w tym odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji, a także korzystania z funkcjonalności i zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
- ✓ Rozpoznawanie potrzeb dzieci i młodzieży z wykorzystaniem oceny funkcjonowania w środowisku przedszkolnym i szkolnym. Wspieranie szkół w zakresie współpracy z rodzicami w procesie edukacji, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i wychowania, w celu zapewnienia spójności i skuteczności wsparcia udzielanego każdemu dziecku.
- ✓ Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych.
- ✓ Wspieranie podejmowania świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego. Upowszechnienie nowej oferty kształcenia zawodowego wypracowanej z branżami.
- ✓ Wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów poprzez promowanie kształcenia interdyscyplinarnego i pracy projektowej oraz wykorzystywanie oceniania kształtującego i informacji zwrotnej w pracy z uczniem.

Każdy z tych kierunków niesie inne wyzwania, ale wszystkie łączy wspólny cel: stworzenie szkoły, która nie tylko przekazuje wiedzę, lecz także dba o rozwój społeczny, emocjonalny, zdrowotny i cyfrowy uczniów.

Nadrzędny cel

- Integralny rozwój i osiągnięcie przez wychowanka pełni człowieczeństwa.

Cele szczegółowe

- Przygotowanie wychowanka do znalezienia własnego miejsca w społeczeństwie.
- Czuwanie nad prawidłowym i bezpiecznym funkcjonowaniem ucznia w społeczności szkolnej.
- Skoordynowanie oddziaływań wychowawczych domu, szkoły i środowiska rówieśniczego.
- Budowanie odporności psychicznej i społecznej uczniów wobec zagrożeń współczesnego świata, w tym zagrożeń cyfrowych.

Zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele),
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej,
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób,
- kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość.

Realizując zadania wychowawczo-profilaktyczne, szkoła kładzie szczególny nacisk na:

- kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych poprzez udział w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- prawidłową relację nauczyciela z uczniami – „Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską, z poszanowaniem godności osobistej ucznia” (art. 5 ustawy Prawo oświatowe),
- kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wyrabianie nawyków higienicznych, uczenie zachowań bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, przygotowanie do udzielania pierwszej pomocy oraz uświadomienie korzyści płynących z aktywności fizycznej, realizowane w powiązaniu z obowiązkiem od 1 września 2026 r. podstawą programową przedmiotu edukacja zdrowotna w klasach IV–VIII,
- wzmocnienie bezpieczeństwa uczniów poprzez współpracę z Państwową Strażą Pożarną oraz jednostkami innych służb w ramach działań podnoszących bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, w tym ochronę przeciwpożarową,
- wzmocnienie bezpieczeństwa uczniów związanego z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, higieną cyfrową oraz odpowiedzialnym korzystaniem z narzędzi sztucznej inteligencji.

Działania wychowawczo-profilaktyczne w tym zakresie obejmują systematyczne kształtowanie u uczniów postaw odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z Internetu, mediów społecznościowych, urządzeń mobilnych oraz narzędzi opartych na sztucznej inteligencji. Treści te realizowane są w oparciu o aktualne realia życia codziennego uczniów, z uwzględnieniem ich doświadczeń cyfrowych i kompetencji medialnych. Szczególny nacisk kładzie się na współpracę z rodzicami/opiekunami, którzy mają kluczowy wpływ na sposób korzystania dzieci z technologii cyfrowych.

Rodzice są informowani o:

- konieczności ustalania zasad korzystania ze smartfonów i Internetu w domu oraz promowania aktywności off-line,
- znaczeniu kontroli rodzicielskiej i rozmowy z dzieckiem o zagrożeniach, w tym o zagrożeniach związanych z niekontrolowanym korzystaniem ze sztucznej inteligencji,
- współodpowiedzialności za kształtowanie nawyków cyfrowych,
- potrzebie budowania relacji i wzmacniania bezpieczeństwa emocjonalnego dziecka także poza szkołą.

Celem powyższych działań jest:

- zwiększenie świadomości uczniów i rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z Internetu i nowych technologii,
- rozwijanie kompetencji cyfrowych i umiejętności bezpiecznego, krytycznego funkcjonowania online,
- wspieranie rodziców w zakresie wychowania do odpowiedzialnego korzystania z technologii,
- promowanie pozytywnych wzorców zachowań w świecie wirtualnym i realnym.

Podstawa aksjologiczna programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Istotnym aspektem programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły jest opieranie się na koncepcji wartości, które służą integralnemu rozwojowi i wychowaniu ucznia. Zadaniem edukacyjnym szkoły jest wspomaganie uczniów w poznawaniu tych wartości oraz w ich urzeczywistnianiu, a więc nabywaniu przez nich takich ustosunkowań, które stawać się będą cechą ich osobowości.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły wyodrębnia trzy podstawowe struktury aksjologiczne:

- Pierwszą strukturę tworzy zespół wartości opisujących osobę: godność, wolność, rozumność – mądrość, odpowiedzialność, zdolność do miłości i zdolność do transcendencji.
- Drugą strukturę tworzą wartości związane z poszczególnymi „warstwami rozwojowymi” człowieka, tj. warstwa biologiczna, psychiczna, socjologiczna, kulturowa, światopoglądowa.
- Trzecia struktura ma charakter tożsamościowy. Zespół tych wartości tkwi w kulturze społeczności lokalnej i narodowej.

Szczególna uwaga zwrócona jest na drugą strukturę aksjologiczną. Z każdą z wymienionych w niej warstw w naturalny sposób łączą się zintegrowane z nią określone wartości, w świat których szkoła ma za zadanie wprowadzić uczniów.

Związek warstw rozwojowych ze strukturami wartości

1. Warstwa biologiczna

- wartości witalne: zdrowie, pokarm, powietrze, ruch, wypoczynek, wartości geograficzno-klimatyczne;
- wartości materialne: wszystkie dobra materialne ułatwiające życie, zapewniające egzystencję, pieniądze, mieszkanie, środki lokomocji, sprzęt techniczny, uczenie się dla wiedzy;
- wartości hedonistyczne: wolność, zabawa.

2. Warstwa psychologiczna

Z warstwą psychologiczną integralnie związane są wartości poznawcze, tj. wiedza, nauka, mądrość, odkrywczość, twórczość. Zadaniem szkoły jest wykształcenie u ucznia pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.

3. Warstwa socjologiczna

- wartości moralne, tj. prawość, wierność, poczucie odpowiedzialności, poszanowanie prawdy, dobroć;
- wartości osobowe – życia codziennego, tj. zdrowie, rodzina, szczęście rodzinne, dom, wspólnota, sumienność, uczciwość, honor, odpowiedzialność, posłuszeństwo, opanowanie, cierpliwość, odwaga, koleżeństwo, czystość, samodzielność, umiejętność bycia sobą, lojalność, wytrwałość, prawdomówność, praca, pracowitość, łagodność, ufność, uprzejmość, udzielanie pomocy innym ludziom, punktualność, systematyczność, dyskrecja, szczerość, stałość przekonań, szacunek, poszanowanie życia;
- wartości społeczne – podstawowe, stanowiące fundament porozumienia i działania społecznego, tj. Ojczyzna, naród, patriotyzm, niepodległość, praworządność, tradycja narodowa, prawa człowieka, godność człowieka, wolność, pokój, tolerancja, sprawiedliwość, równość społeczna, zabezpieczenie społeczne, demokracja, solidarność.

Wprowadzając uczniów w świat wartości moralnych, osobowych i społecznych, szkoła kształtuje w nich umiejętność komunikacji i integracji społecznej, porozumienia, współpracy i współdziałania dla dobra wspólnego.

4. Warstwa kulturotwórcza

- wartości zawarte w wytworach kultury wyższej: sztuce, poezji, muzyce, plastyce;
- wartości określające kulturę narodu, zawierające się w tradycjach narodowych, pamięci historycznej oraz kulturze ludowej.

Poprzez przekazywanie i urzeczywistnianie wartości kulturowych szkoła wpływa na pozycję młodego człowieka w społeczeństwie, wyznaczając jego miejsce i rolę w grupie rówieśniczej, społeczności szkolnej oraz lokalnej

Urzeczywistniając wartości kulturowe, szkoła sytuuje młodego człowieka na określonej pozycji społecznej, wyznacza miejsce w grupie rówieśniczej, społeczności szkolnej i lokalnej.

5. Warstwa światopoglądowa

Warstwa światopoglądowa związana jest z wartościami osobowymi – ostatecznymi: szczęście, wiara, zbawienie, nadanie życiu sensu, życie rodzinne, szczęście osobiste, szczęśliwa miłość, miłość bliźniego, likwidacja nędzy i głodu na świecie, braterstwo między narodami, praca dla społeczeństwa, dobrobyt.

V. Sylwetka absolwenta szkoły

Absolwent naszej szkoły to obywatel Europy XXI wieku, który:

- w swoim postępowaniu dąży do prawdy,
- zna historię, kulturę i tradycje swojego regionu i narodu,
- jest tolerancyjny, aktywny, obowiązkowy, ciekawy świata, dba o środowisko naturalne, uczciwy i prawy, kulturalny, samodzielny, promujący zdrowy styl życia, dba o bezpieczeństwo swoje i innych, świadomy życiowej użyteczności zdobytej wiedzy i umiejętności przedmiotowych,
- posługuje się sprawnie dwoma językami obcymi,
- krytycznie i odpowiedzialnie wykorzystuje najnowsze techniki multimedialne oraz narzędzia sztucznej inteligencji,
- wie, gdzie szukać pomocy w rozwiązywaniu złożonych problemów,
- jest otwarty na europejskie i światowe wartości kultury,
- potrafi rzetelnie pracować indywidualnie i w zespole,
- jest życzliwie nastawiony do świata i ludzi,
- myśli twórczo i analitycznie,
- jest altruistą,
- porozumiewa się skutecznie, dokonuje właściwych wyborów,
- potrafi się uczyć, doskonalić, planować i organizować swoją pracę.

Sylwetka absolwenta została opracowana w oparciu o wyniki rozmów z członkami społeczności szkolnej, w szczególności z rodzicami, uczniami oraz nauczycielami. Wskazówki przekazali również inni pracownicy szkoły, a także osoby ze szkołą współpracujące.

VI. Wizerunek wychowawcy

Wychowawca klasy jest: przyjazny, opiekuńczy, wyrozumiały, profesjonalny, serdeczny, życzliwy, szczerzy, godny zaufania, tolerancyjny, pomocny, uczciwy, lojalny, zainteresowany problemami uczniów, stosujący umiejętnie wiedzę pedagogiczno-psychologiczną w oddziaływaniu na wychowanka, zintegrowany z klasą, współodpowiedzialny za sprawy klasy, konkretny.

VII. Uczestnicy programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Rodzice

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka;
- znają i akceptują program wychowawczo-profilaktyczny proponowany przez szkołę;
- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa;
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą;
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci (np. czuwają nad bezpiecznym korzystaniem z Internetu, monitorują aktywność dziecka na portalach społecznościowych).

Wychowawcy klas oraz pedagog i psycholog szkolny

- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie i na terenie całej szkoły;
- wspierają rozwój uczniów i ich usamodzielnianie się;
- prowadzą dokumentację nauczania;
- opracowują i realizują Program Wychowawczo-Profilaktyczny;
- koordynują pracę wychowawczo-profilaktyczną w zespole klasowym;
- dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia;
- podejmują działania w przypadkach przemocy wobec ucznia, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów;
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- integrują i kierują zespołem klasowym, wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów;
- wdrażają uczniów do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku szkolnego/obowiązku nauki;
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów;
- inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz wspólnie oceniają stopień ich realizacji;
- współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie oraz z rodzicami, włączając ich w sprawy programowe i organizacyjne klasy;
- współpracują z dyrekcją szkoły, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną;
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka: policją, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądami rodzinnymi.

Nauczyciele

- oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych;
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjazdów szkolnych;
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, informują o problemach w nauce oraz o przejawianych zdolnościach;
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania;
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności;
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu;
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań;
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów;
- wspólnie z pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia;
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencją i postawą;

- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią;
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

Uczniowie, Samorząd Uczniowski

- przestrzegają regulaminu szkoły;
- współorganizują imprezy i akcje szkolne;
- znają i przestrzegają norm zachowania obowiązujących członków społeczności szkolnej;
- akceptują innych uczniów i szanują ich prawa, wydają opinie w przypadku przyznawanych kar zgodnie ze Statutem Szkoły;
- współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swe prawo do samorządności;
- kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni;
- prowadzą zdrowy tryb życia, dbają o swoje środowisko;
- mają szacunek do kultury, języka i tradycji narodowej;
- uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych (Statut Szkoły, Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny).

VIII. Zadania wychowawczo-profilaktyczne i formy realizacji

Oprócz zadań wychowawczo-profilaktycznych szkoły określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (w tym zagadnienia omawiane na zajęciach z wychowawcą, na zajęciach edukacji zdrowotnej oraz zadania wychowawcze realizowane na zajęciach przedmiotowych), takich jak:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele),
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej,
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób,
- kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość,

Szkoła kładzie szczególny nacisk na:

- potrzebę kształtowania u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- prawidłową relację nauczyciela z uczniami – „Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską, z poszanowaniem godności osobistej ucznia” (art. 5 ustawy Prawo oświatowe),
- kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wyrabianie nawyków higienicznych, uczenie zachowań bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, przygotowanie do udzielania pierwszej pomocy oraz uświadomienie korzyści płynących z aktywności fizycznej i wdrażania profilaktyki,
- wzmocnienie bezpieczeństwa uczniów poprzez współpracę z Państwową Strażą Pożarną oraz jednostkami innych służb w ramach działań podnoszących bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, w tym ochronę przeciwpożarową,
- wzmocnienie bezpieczeństwa uczniów związanego z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz higieną cyfrową.

Proces wychowania ku wartościom obejmuje po stronie nauczyciela następujące etapy:

- poznanie przez wychowawcę spektrum wartości preferowanych i urzeczywistnianych przez wychowanków;
- wspomaganie wychowanków w poznawaniu wartości i kształtowaniu umiejętności wnikania w istotę wartości, ich znaczenia w życiu człowieka oraz w wartościowaniu rzeczy i zjawisk w aspekcie aksjologicznym;
- wspomaganie wychowanków w akceptacji świata wartości;
- motywowanie wychowanków do wolnego wyboru właściwych wartości;
- wspomaganie wychowanków w urzeczywistnianiu wartości i budowaniu właściwych struktur hierarchicznych;
- wspomaganie wychowanków w dokonywaniu samooceny w aspekcie urzeczywistnianych wartości;
- inspirowanie wychowanków do działań animacyjnych w środowisku społecznym w celu budowania świata wartości w coraz szerszych kręgach społecznych;

- wspomaganie wychowanków w działaniach animacyjnych i ich wartościowaniu.

Po stronie ucznia etapy procesu wychowania przedstawiają się następująco:

- uświadomienie sobie spektrum wartości preferowanych i urzeczywistnianych w swoim życiu;
- poznanie istoty wartości, ich kategorii oraz znaczenia w życiu człowieka – wzrost wiedzy o fenomenie wartości – oraz nabywanie umiejętności wartościowania rzeczy i zjawisk w aspekcie aksjologicznym;
- akceptacja świata wartości;
- rozwijanie w sobie potrzeby wyboru wartości i umiejętności kształtowania właściwej hierarchii;
- urzeczywistnianie we własnym postępowaniu właściwych struktur hierarchicznych;
- trafne wartościowanie siebie w aspekcie urzeczywistniania wartości;
- potrzeba działań animacyjnych w środowisku społecznym na rzecz urzeczywistniania wartości; przekonanie o słuszności tych działań, gotowość do ich podjęcia;
- zaangażowanie w podejmowanie działań animacyjnych oraz wartościowanie ich efektów.

Istotną funkcję w wychowaniu ku wartościom pełnią metody, formy i sytuacje wychowawcze. Do podstawowych metod należą: dyskusja, praca z tekstem, którego treścią są wartości i świadectwo ich realizowania przez młodych ludzi, analiza biografii osób godnych naśladowania, a nadto kontemplacja, konkursy poetyckie, literackie, plastyczne, sesje popularnonaukowe o tematyce aksjologicznej, projekty aksjologiczne oraz gazetki szkolne.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III

Zdrowie – edukacja zdrowotna

- zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia;
- zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej;
- przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym;
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie;
- rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku;
- kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego;
- uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin;
- kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

- kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych;
- rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń;
- kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł;
- kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej;
- przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi;
- zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju;
- rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.

Kultura – wartości, normy, wzory zachowań

- kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się;
- kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła;
- kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz w wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność;
- kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury;
- kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji;

- inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia;
- przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów;
- przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań;
- wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną;
- kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji;
- kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania;
- kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

- zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych;
- kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz podstawowych narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu nadmiernego korzystania z urządzeń ekranowych na zdrowie i kontakty społeczne, uświadamianie pozytywnych i negatywnych stron portali społecznościowych, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów;
- przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach;
- przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym;
- kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII

Treści poniższe realizowane są w powiązaniu z zajęciami wychowawcy, a w obszarze zdrowia fizycznego i psychicznego – także w powiązaniu z obowiązkową od 1 września 2026 r. podstawą programową przedmiotu edukacja zdrowotna.

Zdrowie – edukacja zdrowotna

Obszar	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zagadnienia	Nabywanie podstawowej wiedzy na temat stresu. Inspirowanie do myślenia o własnej motywacji do działania. Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny.	Zachęcanie do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników demotywujących. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.	Kształtowanie postawy proaktywnej – podejmowanie inicjatywy i odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.	Kształtowanie postawy nastawionej na rozwiązanie – samoświadomość, wyobraźnia, kreatywność. Kształtowanie umiejętności wyznaczania celów krótko- i długoterminowych. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów z uwzględnieniem kryteriów ważności i pilności. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia oraz wykorzystania ruchu w dbaniu o zdrowie psychiczne.

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Obszar	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zagadnienia	Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.	Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, sprzyjającej efektywnej współpracy. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób (wolontariat). Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).	Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i	Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób satysfakcjonujący obie strony. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).	Rozwijanie umiejętności poszukiwania rozwiązań korzystnych dla obu stron. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenianie różnic zdań, wiedzy, doświadczeń, specjalizacji i kompetencji. Budowanie atmosfery

Obszar	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
			poglądów.		wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka.

Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Obszar	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zagadnienia	Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.	Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze. Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.	Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Rozwój zainteresowań, poszerzanie autonomii i samodzielności. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.	Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Rozwijanie pozytywnego stosunku do kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie cech takich jak pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną. Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych i zasadach humanitaryzmu.

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Obszar	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zagadnienia ogólne	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej. Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom. Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania	Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych, określanie

Obszar	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
				środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.	alternatywnych rozwiązań problemu.

Zajęcia tematyczne dotyczące bezpieczeństwa cyfrowego

W ramach godzin wychowawczych oraz zajęć edukacji zdrowotnej realizowane są cykliczne zajęcia poświęcone higienie cyfrowej, zgodnie z kierunkiem polityki oświatowej państwa dotyczącym promowania higieny cyfrowej i aktywności off-line:

- Klasa IV – „Telefon, Internet, media – korzystam mądrze i z szacunkiem”: omówienie zasad korzystania ze smartfona, wprowadzenie pojęcia „cyberprzemoc”, nauka zasad publikowania treści i zdjęć.
- Klasa V – „Jak Internet wpływa na nasz nastrój i relacje?”: rozmowy o emocjach związanych z korzystaniem z sieci, rozpoznawanie presji rówieśniczej online, wdrażanie zasad higieny cyfrowej.
- Klasa VI – „To, co wrzucasz, zostaje – ślad cyfrowy”: omówienie pojęcia „ślad cyfrowy”, rozmowy o konsekwencjach publikowania treści, stworzenie klasowego kodeksu bezpieczeństwa w sieci.
- Klasa VII – „Social media – jak zachować równowagę i bezpieczeństwo?”: analiza wpływu mediów społecznościowych na emocje i relacje, rozpoznawanie hejtu i cyberprzemocy, nauka reagowania w sytuacjach zagrożenia.
- Klasa VIII – „Wizerunek, prywatność i odpowiedzialność w świecie cyfrowym”: rozmowy o odpowiedzialności prawnej i społecznej w sieci, omówienie zagrożeń (fake news, phishing, uzależnienia cyfrowe, nieautoryzowane wykorzystanie sztucznej inteligencji), przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania online.

IX. Ewaluacja programu

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli będą wykorzystywane w procesie cyklicznej oceny sytuacji wychowawczej i skuteczności działań profilaktycznych podejmowanych przez szkołę.

1. Termin przeprowadzenia ewaluacji

po II półroczu roku szkolnego 2026/2027 (wrzesień 2027).

2. Przedmiot ewaluacji

Badanie klimatu szkoły oraz skuteczności realizacji kierunków polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027, w tym obszarów: odporności społecznej, edukacji zdrowotnej, higieny cyfrowej i profilaktyki uzależnień behawioralnych.

3. Narzędzia ewaluacji

- ankiety dla uczniów klas IV–VIII, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły,
- technika „Narysuj lub narysuj i napisz napisz” w klasie I- III.

Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej oraz Radzie Rodziców i posłużą do modyfikacji programu na kolejny rok szkolny.